

N&M BULLETIN & Miljø

Statkraft krisemaksimerer

side 3

Naturvern- forbundet inn i FoE?

side 3

Katalysator øker N2O-utslipp

side 4

VOC gir regjeringen hodepine

side 5

Samarbeid om miljøkrim

siste side

Tsjekkisk miljøvernminister: Finansministeren er sneversynt

– Våre miljøforbedringer er avhengig av økonomisk utvikling. Men vi er ikke tjent med finansminister Vaclav Klaus som bare er opptatt av penger, og mener at miljøvernet får komme i framtida. Vår finansminister er ekstremt konservativ, og svært sneversynt, sier den tsjekkoslovakiske miljøvernminister Josef Vavrousek til N&M Bulletin.

ANDERS GJESVIK

Vavrousek var nylig i Norge, der han blant annet besøkte Norges Naturvernforbund. Han er Tsjekkoslovakias første miljøvernminister, og har ledet oppbygningen av departementet. Vavrousek var en av de fremste forskerne bak de første rapportene om den økologiske tilstanden i Tsjekkoslovakia, som ble publisert i utlandet mot kommunistregimets vilje.

Farlig filosofi

Miljøverndepartementet har laget et langtidsprogram som går i gjennom alle miljøproblemer, men det er ikke tidfestet konkrete mål.

– Hvor lang tid det vil ta å gjennomføre miljøforbedringene, er avhengig av vår økonomiske utvikling. Vi må ha penger til å betale for forbedringene. Men samtidig er ønsket om rask økonomisk vekst det største hinderet for miljøvernet i Tsjekkoslovakia i dag. Folk er for opptatt av penger i seg selv, og det hersker en farlig filosofi om at det eneste viktige målet er større materiell forbruk, sier Vavrousek.

Vavrousek har sloss mange

kamper i regjeringen med finansminister Vaclav Klaus, som er en uforbeholden tilhenger av fri markedsøkonomi.

– Klaus er populær, fordi han gir folket det svaret de vil ha. Han gir dem dogmet om kapitalisme til å erstatte dogmet om kommunismen.

Vavrousek sier at Klaus mener at Tsjekkoslovakia i de nærmeste 5-10 årene bare må konsentrere seg om økonomisk vekst. Miljøvernet får komme senere.

– Vi er nødt til å gjøre noe med de enorme miljøproblemerne nå. Vår finansminister er den mest konservative av de konservative, og svært sneversynt. Han er bare opptatt av penger, og ser ikke andre mål.

EF-standard

Tsjekkoslovakia har innført miljøvernlovgivning etter EF-standard. De viktigste områdene for de nye lovene er avfall og luftforurensning.

– Den viktigste oppgaven er å rydde opp i vårt enorme avfallsproblem. Hvert år blir 150 millioner tonn avfall spredd ut over landet uten noen kontroll, og 16-20 prosent av dette avfallet er farlig og giftig.

Det er innført en luftforurensningslov, og i løpet av fem år skal det være etablert

nye standarder for utslipp. Landets viktigste energikilde er brunkull, som spytt ut enorme mengder svoveldioksid. I årene framover er Tsjekkoslovakia avhengig av både brunkullet og sine sovjetisk-produserte atomreaktorer.

– Jeg skulle gjerne lagt ned atomkraftverkene i dag, men vi er nødt til å redusere avhengigheten av brunkullet først.

Prognose for Norge

Vavrousek mener at Tsjekkoslovakia er avhengig av utenlandske pengegaver for å løse de akutte miljøproblemerne. Landet har allerede fått flere pengegaver til miljøarbeidet. Blant annet har EF gitt 240 millioner kroner til blant annet å redusere avfallsproblemet og bedre atom-sikkerheten.

Men Vavrousek vil gjerne hjelpe andre land med deres miljøproblemer også. Derfor inviteres vestlige eksperter til seminarer for å se på hvilke virkninger luftforurensningen har på skogsdød og helse.

– Vi har erfaring med langt framskredne miljødelegger. Når det gjelder skogsdød kan Tsjekkoslovakia fungere som en prognose for hvordan det kan gå i Norge, og vise de forskjellige stadiene i utviklingen, sier Josef Vavrousek.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka Telefon: (02) 71 55 20
0505 Oslo 5 Telefax: (02) 71 56 40
Bankgiro: 1720.05.00717 Annonser: NMR (02) 11 61 90
Postgiro: 5 09 46 02 Produksjon:
Ansv. red.: Gunnar Bolstad GPG Sats & Trykk as, Oslo

Kommunevalget

Ridderen av de dårlige blødmer, Senterpartiets Erlend Grimstad, er et levende eksempel på at miljøpolitikken ikke følger partiskillene. Hadde SP sendt Ole-Gabriel Ueland på TV-folkemøtet forrige uke, ville partiets miljøprofil vært punktert for evig og alltid.

Og det hadde kanskje vært like greit. Nå ble det altså Grimstad junior. FrP og KrF sendte sine ungdomspolitikere som også bidro til høyt støyinnivå, programlederne avspaserte for åpent kamera – og dermed var det bare for Vet-for-mye å innkassere gevinsten. Berntsen vant nok noen stemmer på sin «ansvarlige miljøpolitikk» den kvelden.

En hovedårsak til at debatten ble så verdiløs var selvsagt at herrerne Krogh og Berntzen ikke tok temaet alvorlig, noe vi i alle år har sett avspeilet i Dagsrevyens dekning av miljøstoff. Nå står Norges viktigste nyhetsredaksjon igjen uten noen som kan noe særlig om miljøspørsmål, og miljøstoff er stadig definert som uinteressant av den politiske redaksjonen inntil en miljøstatsråd finner det for godt å gå av etter en «parlamentarisk situasjon».

Slik sett kunne kanskje Berntsen ha litt å lære av sin kollega Josef Vavrousek, miljøvernminister i Tsjekkoslovakia, som i denne utgaven av Bulletin karakteriserer sin finansminister som et håpløst og reaksjonært tilfelle. Tør du, Berntsen? Hva med en aldri så liten bredsider mot Opseth og Knapp?

Snart er det valg. Teoretisk sett er dette kommunevalget viktigere for den lokale miljøpolitikken enn noen gang før, fordi kommunene stadig får styringen over nye sektorer og verktøy til å styre med. Om det fører til noe godt, er for tidlig å si.

Sikkert er det i hvert fall at norske kommunepolitikere trenger kraftig skolering på miljøspørsmål. Et godt eksempel på det er hvordan påstanden om at bilfrie bysentra vil føre til mer trafikk og forurensning gikk rett hjem i TV-panelet. Isoler sett er det selvsagt riktig, dersom man ikke følger opp med andre tiltak. Forskere svarer på det de blir spurt om, og politikere må lære seg å stille de riktige spørsmålene.

Vi vil ikke anbefale noe parti foran dette valget. Stadig oftere viser det seg at det er personene det kommer an på, og i lokalvalgene gjelder dette mer enn ved stortingsvalget. Derfor bør miljøbevisste politikere hjelpes fram. Dette er mulig både ved åumulere dem og ved å bruke «slengere». Stemmer du SV eller Høyre, men ønsker å hjelpe fram NN på Arbeiderpartiets liste – før henne opp! Og stryk dem som ved tidligere korsveier har vist seg upålitelige ved å gå i mot kollektivtransport og kloakkrensing.

NNV med miljølære i Tsjekkoslovakia

Naturvernforbundet starter i oktober et pilotprosjekt om sur nedbør der 150 skoleklasser i Tsjekkoslovakia og Norge deltar. Hvis prosjektet blir vellykket, skal minst 2000 nye klasser i Øst-Europa og Norge delta neste år.

ANDERS GJESVIK

Naturvernforbundet har i en årrekke samarbeidet med den engelske miljøorganisasjonen Watch om en omfattende registrering av sur nedbør i England og Norge. Mer enn 100.000 elever har deltatt i prosjektet hittil.

Nå skal et pilotprosjekt startes i Tsjekkoslovakia. 75 tsjekkosllovakiske og 75 norske ungdomsskoleklasser utstyres med måleutstyr for å kartlegge problemene. Elevene skal lære hvordan skadene begrenses, og hva som skaper den sure nedbøren. Prosjektet arrangeres i samarbeid mellom Naturvernforbundet og det tsjekkiske miljøverndepartementet. Saga Petroleum har bevilget 130.000 kroner til å betale for måleutstyret, og Utenriksdepartementet har bevilget 100.000 kroner for å lære opp tsjekkosllovakiske veiledere til prosjektet.

Stor interesse

Både lærere og elever fra Tsjekkoslovakia har kontaktet Naturvernforbundet og bedt om hjelp til å bygge opp miljølære i skolen. De har hørt om sur-nedbør-prosjektet, og har ønsket å prøve det i Tsjekkoslovakia. Erfaringene fra Norge og England viser at prosjektet er konkret nok til å gi forståelse for sammenhenger i naturen, og at det i svært man-

ge tilfeller inspirerte til mer omfattende naturvernarbeid i elevenes nærmiljø.

– Mange av elevene i Tsjekkoslovakia kjenner miljøproblemene på kroppen. Vi håper at prosjektet skal bevisstgjøre dem om hva miljøproblemene består i, og gi dem kunnskaper og holdninger til å løse den, sier Knut Smedsvig i Naturvernforbundet.

Utvidelse

Ungdomsskoleklasser fra Buskerud, Oslo og Akershus skal delta i pilotprosjektet, og i Tsjekkoslovakia deltar klasser fra Nord-Bøhmen, Praha og Moravia. Hver skoleklasse skal ha en søsterklasse i det andre landet, som de skal holde kontakten med. Dette skal sørge for at både norske og tsjekkosllovakiske elever forstår at sur nedbør er et internasjonalt problem, som vi må samarbeide om å løse.

Hvis pilotprosjektet blir vellykket, skal det utvides fra neste høst til å omfatte minst tusen norske ungdomsskoleklasser fra hele Norge og tusen klasser i Øst-Europa. Da blir prosjektet utvidet til å gjelde flere typer forurensning enn sur nedbør. Ved en utvidelse vil de fleste østeuropeiske land delta, det er allerede klart at Polen og Estland vil bli med. Saga Petroleum har sagt seg interessert i å bidra til å finansiere et utvidet prosjekt.

**Meld deg inn
i Naturvernforbundet!**

– Statkraft krisemaksimerer

– Statkraft forsøker å fremstille en helt normal situasjon som en krise, sier energikonsulent Tore Brænd i Naturvernforbundet om Statkraft-utspillet om lite vann i magasinene.

KJETIL
BRAGLI ALSTADHEIM

– Vi kan komme til å måtte importere kjernekraft fra Sverige og kullkraft fra Danmark hvis det ikke blir en nedbørrik høst, sier informasjonssjef Dankert Freilem i Statkraft.

– Kraftselskapene har selv tappet ned magasinene for å tjene penger på eksport. De har tatt en kalkultert risiko, og Freilem fremstiller en normal situasjon som en krise. Ingen i Sverige kaller det en krise når de importerer kraft fra Norge, sier Tore Brænd.

Dankert Freilem vil ikke gå med på at han dramatiserer situasjonen.

– Hvis vi får en tørr høst og en kald vinter, vil vi bli nødt til å importere fra Sverige og Danmark. Antakeligvis vil en slik sesong føre til at debatten om ny utbygging blusser opp igjen til neste år, sier Freilem.

– Hva er galt med å importere kraft? Vi har jo et nordisk kraftsamarbeid.

– Det er betenkelig om vi skulle bli mer avhengig av import. Det er et spørsmål om selvforsyningsprinsippet og også et moralsk spørsmål om vi skal bidra til å opprettholde svensk atomkraft og dansk kullkraft.

Freilem avviser at Statkraft lader opp til en ny kraftdebatt.

– Det viktigste for oss er å slå fast at 1989 og 1990 var unor-

male år for vannkraften, og at det norske kraftsystemet ikke er overutbygget.

Tore Brænd er enig i at 1989 og 1990 var unormale år, men avviser Freilems konklusjon om at det norske kraftsystemet ikke er overutbygget. Statkrafts tall viser at vannmagasinene idag mangler 2,6 terrawattimer (tWh) i forhold til ifjor. Imidlertid har selskapet eksportert 12,9 (tWh) fra juli ifjor til og med juni i år.

– I alle år har Statkraft desinformert på denne måten for å begrunne fortsatt utbygging av kraft. Freilem fortsetter en gammel tradisjon, sier Brænd.

Hvem blir norsk FoE-partner?

Den internasjonale miljøorganisasjonen Friends of the Earth (FoE) får etter alt å dømme en norsk filial i løpet av høsten. Både Naturvernforbundet og Framtiden i våre hender har vist interesse for medlemskap i FoE.

GUNNAR BOLSTAD

For FoE er en norsk partner interessant av flere årsaker. Norsk miljøbevegelse er forholdsvis tung på nasjonalt plan og Norge er på godt og vondt en viktig partner i det internasjonale miljøsamarbeidet.

FoE er en av de virkelig store miljøorganisasjonene i verden med 42 avdelinger i like mange land. FoE spiller en sentral rolle under internasjonale forhandlinger, ikke minst i klimasammenheng. Imidlertid er det lokale og nasjonale arbeidet prioritert høyt, og grasrotinnsatsen er like høyt prioritert som internasjonale lobbyvirksomhet. De nasjonale gruppene opererer på selvstendig basis, og står nokså

fritt til å velge i hvilken grad man ønsker å følge opp vedtak som blir gjort i FoEs internasjonale organ.

Nettverk

– Vi har ennå ikke sendt noen formell søknad, men vi er interessert. Vi ser det som en fordel å bli del av et større internasjonalt nettverk, for å få tilgang på mer informasjon og for å kunne stille sterkere rent faglig, sier kontorsjef Tor Traasdahl i Framtiden i våre hender.

– Men vi ser også ulemper ved et medlemskap i form av reiser, byråkrati og merarbeid som ikke nødvendigvis er produktivt, sier Traasdahl, som understreker at FIVHs landsråd må ta stilling til saken før det blir sendt en formell søk-

nad om medlemskap.

– Naturvernforbundet har levert sin offisielle FoE-søknad. Vi trenger i økende grad allierte som vi kan aksjonere sammen med. FoE er nok den mest dynamiske av de store organisasjonene, og har stor suksess med sitt arbeid blant annet i Øst-Europa. I motsetning til Greenpeace og WWF, som drives etter en slags konsernmodell, er FoE en sammenslutning av selvstendige nasjonale organisasjoner, understreker generalsekretær Dag Hareide i Naturvernforbundet.

Avgjørelsen om hvem av de to norske organisasjonene som blir funnet verdig til medlemskap i FoE, vil bli tatt på et internasjonalt FoE-møte i Sao Paulo i oktober.

Takk for støtten!

FALCONBRIDGE
NIKKELVERK A/S
BOKS 457
4601 KRISTIANSAND S.

Tenk miljø!

Renovasjon og
Containerutleie A/S
Tlf: 064/11 381

Statens
Datasentral A/S
Duni

 STATOIL

plm
TLF: 09-25 30 60
MOSS GLASSVERK A/S

TOMTEN A/S

 Miljøindustri a.s
Et Aker selskap

Bjugn Industrier A/S
Renovasjon av fiskeavfall fra
oppdrettsanlegg og industri.
Kontakt Fagerbæk.
Tlf. 076/28 540

Gunnar Bolstad

Takk for støtten!

Katalysator øker lystgassutslipp

Bilkatalysatorer fører til en klar økning av utslippet av lystgass fra biler. Lystgass er både en kraftig klimagass og virker ødeleggende på ozonlaget. Den har en klimateffekt som er 300 ganger sterkere enn CO₂.

ANDERS GJESVIK

Forurensningstilsynene i USA (EPA) og Sverige (Naturvårdsverket) har undersøkt bilkatalysatorens virkning på utslippet av lystgass, og konkluderer med en klar økning. Det finnes en omvendt sammenheng mellom forbrenningen av nitrogensyder (NOx) og lystgass (NO₂). Samtidig som katalysatoren senker utslippet av NOx, øker den utslippet av lystgass.

Tallene er usikre, men katalysatoren kan føre til en kraftig økning av lystgassutslippene fra biler. I utgangspunktet står bilene for en minimal del av lystgassutslippet. Så selv en kraftig økning får ikke så veldig store følger, sammenliknet med andre kilder for lystgass. Men det er klart at en hver øk-

ning av klimagassutslipp er negativ, sier overingeniør Audun Rosland.

De største lystgassutslippene i Norge er Norsk Hydros salpeterproduksjon og bruk av kunstgjødsel i jordbruket, sammen utgjør de 80 prosent av det norske lystgassutslippet.

Lystgass er en kraftig klima-

gass med 300 ganger sterkere effekt enn CO₂. Men de globale utslippene av lystgass er langt mindre enn CO₂-utslippene, og lystgassen utgjorde om lag 6 prosent av klimaproblemet i 80-årene. Lystgassen ødelegger også ozonlaget. Mengden av lystgass i atmosfæren øker med 0,3 prosent årlig.

Følgende selskaper skilte seg positivt ut ved å gi miljøinformasjon i årsberetningen. Det viser en undersøkelse som konsulentfirmaet Touche Ross har gjort for Økonomisk Rapport.

elf aquitaine
norge a/s

NORSK JERN HOLDING AS

Løkketangen 20 B, Postboks 308, 1301 Sandvika
Telefon (02) 51 50 80 • Telefax (02) 51 50 88 • Telex 76 070 njh

Norske Skog

Nora Industrier

Tidemanns
Norsk Hydro
Wilh. Willhelmsen Limited
Norske Meierier
Mobil
Fina
Dyno industrier
Det Norske Luftfartsselskap
Orkal Borregaard
Norske Shell
Esso Norge

Takk for støtten!

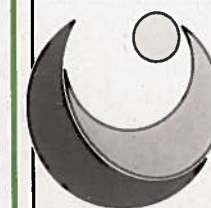
 GPG Sats & Trykk as

Schweigaards gt. 34
Postboks 3750 Gamlebyen
0135 Oslo 1
Tlf. 02/17 34 24
Fax 02/17 25 19

BERGEN TRADER A.S

et norsk produkt

NINA
NORSK INSTITUTT
FOR NATURFORSKNING

VOC gir regjeringen hodepine

Norges rolle som Europas største oljeeksportør volder stadig større problemer for landets internasjonale miljøprofil. Den norske reservasjonen mot den nye VOC-avtalen blir møtt med liten forståelse hos de andre landene i FNs økonomiske kommisjon for Europa (ECE).

GUNNAR BOLSTAD

Norge ønsker å reservere seg mot å redusere VOC-utslippene nord for 62. breddegrad, og håpet å få aksept for dette, slik Canada og Sovjetunionen har gjort for områder med lav befolkningstetthet på sine territorier.

Norges ønske er fundert ut fra mulige framtidige oljefunn i Nord-Norge. Skulle Norge binde seg til en reduksjon på 30 prosent for hele landet, kan det bety at nye drivverdige felt nord for 62. breddegrad ikke kan åpnes.

Det er utslippene fra bøy-

lasting av råolje i Nordsjøen som utgjør den suverent største andelen av norske VOC-utslipp, i fjor omlag 34 prosent. Mens SFT tidligere har regnet med en betydelig nedgang i utslippene fram mot år 2000, tyder ferske tall fra Oljedirektoratet (OD) at utslippene vil øke fram til 1996 for deretter å reduseres. Skulle ODs «høyvekstalternativ» slå til, vil utslippene i Nordsjøen i år 2000 være 18 prosent høyere enn i dag.

VOC-utslippene på kontinentet er betydelig høyere enn i Norge, heter det i en SFT-rapport om VOC-utslipp og fotokjemiske oksidanter. Imidlertid er utslippene pr. innbyg-

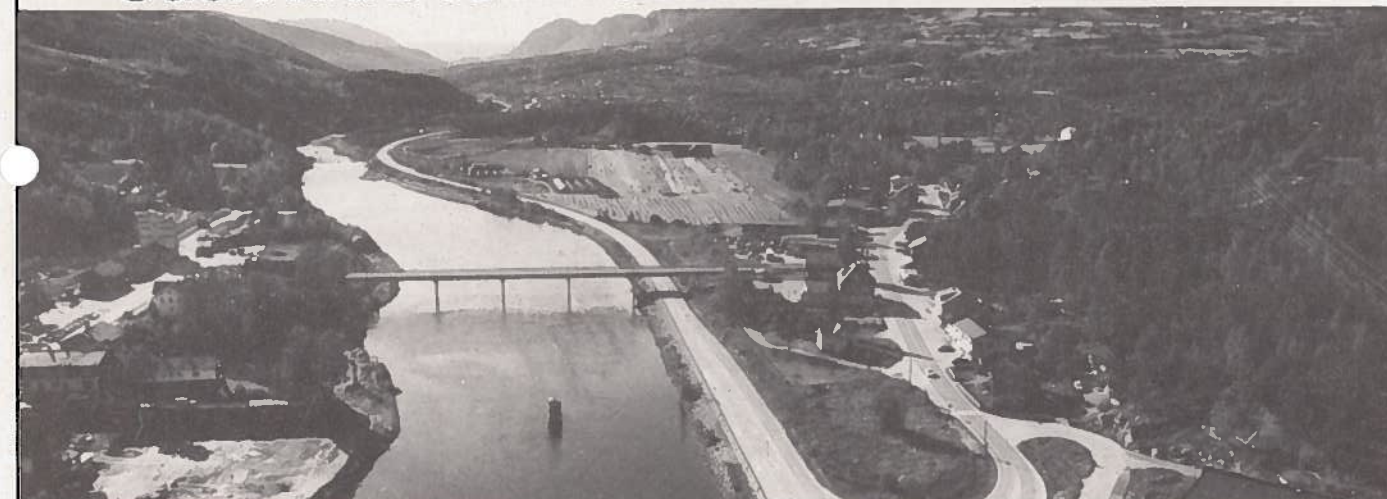
ger høyere i Norge enn i mange andre land.

Det er påvist helseeffekter som nedsatt lungefunksjon og hodepine hos mennesker både av VOC-forbindelser direkte og av høye ozonkonsentrasjoner. VOC er en viktig kilde til dannelsen av bakkenær ozon, som ved høye konsentrasjoner kan gi akutte skader på enkelte vegetasjonsarter.

I Sverige regner man med at ozondannelse på bakenivå reduserer jordbruksavlingene med ni prosent. I Norge er tallet lavere, trolig fem prosent.

Norske VOC-utslipp bidrar til ozondannelsen regionalt i Nord-Europa, selv om dette bidraget er relativt lite.

OGSÅ KRAFTUTBYGGERE ER NATURVENNER

Vi gjør mye for å lege sår:
landskapspleie, arondering, tilsåing av tipper, terskler, utsetting av settefisk m.m.

FHR

Foreningen til Hallingdalsvassdragets regulering
Boks 2481 Solli, 0202 Oslo 2
Tlf. 02/42 50 50

Miljøpakke Rana

NORSK JERN HOLDING AS HAR SKAPT EN

FREMTID FOR NORSK STÅLPRODUKSJON

KOMMUNIKASJON AS

Norsk Jern Holding AS er blitt et lønnsomt norsk industrilokomotiv. Konsernet er i dag privatisert og konkurrerer på lik linje med et hvilket som helst annet industriselskap. I løpet av et par år er et statlig underskudds-føretagende snudd til å bli en fremtidsrettet virksomhet som tjener penger.

Stål er basis for NJH

Norsk Jern Holding konsernet produserer, bearbeider og distribuerer stålprodukter. De viktigste produktene er armeringsstål, ferdigarmert, bygningsbjelker, skipsprofiler, konstruksjonsstål, industristål, fortenet blikk, trukket tråd samt spiker. Konsernet eier distribusjonsfirma i Norge, Sverige, Danmark, Tyskland og Storbritania.

NJH har konkurransekraft

På tross av svekket stålmarked med nedgang i etterspørsel og en negativ prisutvikling, har konsernet god konkurransekraft og evne til å tjene penger. 1990 ga et overskudd før ekstraordinære poster på 102 millioner kroner. NJHs egenkapital er på hele 50,6% og likviditetsreserve inklusive udisponert kassakreditt var pr. 31.12 1990 889 millioner kroner. I løpet av 1990 reduserte konsernet dessuten sin totalbalanse med 984 millioner.

NJH satser på industriell gjenvinning

Miljøtiltak er høyt prioritert i konsernet og konkrete tiltak har gitt resultater. All stålproduksjon er nå skrapjernbasert. NJH har også engasjert seg eiermessig i gjenvinningsbransjen og sørger på denne måten for resirkulering og verdiskaping av skrap og avfallsprodukter.

2.800 ansatte har skapt en ny fremtid

Omstillingen av konsernet har berørt mange, men gått svært raskt. Tusenvis av medarbeidere har stilt lojalt opp og bidratt med sin innsats i norsk industrihistories største snuoperasjon. Norsk Jern Holding konsernet har fått en positiv, resultatorientert bedriftskultur.

NORSK JERN HOLDING AS HAR 100% EIERANDEL I NORSK JERNVERK AS, CHRISTIANIA SPIGERVERK AS OG MANDAL STÅL AS. KONSERNET EIER 60% I NORSK BLIKKVALSEVERK AS OG 52% I NORSK STÅL DISTRIBUTJON AS.

NORSK JERN HOLDING AS

Løkketangen 20 B, Postboks 308, 1301 Sandvika
Telefon (02) 51 50 80 • Telefax (02) 51 50 88 • Telex 76 070 njh

Distriktes bank

HEIGELAND
SPAREBANK

8650 Mosjøen — Tlf. 087-71 211

Rana Museum

Naturhistorisk avdeling

MO I RANA Strandgata 14
Tlf.: 087 - 51 699
Fax.: 087 - 50 100

KONTOR-
OG SERVICE-SENTRET

Johansen & Michalsen a.s.
Din miljøbevisste samarbeidspartner

Motstand mot finske atom-planer

En plan om å bygge et femte atomkraftverk i Finland er ute på høring, før den skal behandles i parlamentet. En undersøkelse viser at halvparten av parlamentsmedlemmene og et flertall av den finske befolkning er i mot det nye atomkraftverket, men atomindustrien presser på.

ANDERS GJESVIK

Finland har allerede fire atomkraftverk i drift. Før Tsjernobylulykken planla ledende personer i finsk næringsliv, atomindustri og regjering å bygge et nytt atomkraftverk på 1000 MW (millioner watt). Tsjernobylulykken førte til at planen ble lagt til side, men i mai i år ble en plan for det nye atomkraftverket overrakt til den finske regjeringen. Nå er planen ute til høring, før den skal legges fram for parlamentet.

En fersk undersøkelse viser at rundt 100 av de 200 parlamentsmedlemmene er i mot å bygge atomkraftverket. En Gallupundersøkelse fra i fjor høst viste at 49 prosent av den finske befolkning var i mot et nytt

atomkraftverk, mens 28 prosent ønsket å bygge verket.

Men hele den vestlige atomindustrien er opptatt av å få nye oppdrag, og å renske seg etter Tsjernobylulykken.

Hvis Finland bygger et nytt atomkraftverk kommer atomindustrien over hele verden til å bruke oss som et eksempel på satsning på atomkraft. «Se: et høyt utviklet land med gode miljøstandarder stoler på atomkraft». Derfor ber vi om utenlandsk støtte i kampen mot atomkraftverket, sier styreformann i det finske naturvernforbundet, Satu Huttunen.

I et brev til Regjeringen og Parlamentet sier det finske naturvernforbundet at Finland må satse på energikonimiserings og fornybare energikilder. Det henvises til en beregning

fra Rocky Mountain Institute i USA. Beregningen viser at hver krone man bruker på energikonimiserings og fornybare energikilder gir sju ganger større reduksjoner i CO₂-utslippene, enn hvis pengene blir brukt til atomkraft.

Norges Naturvernforbund har skrevet under på et likende brev til den finske regjering og parlament.

Atomkraft er den minst bærekraftige av alle former for energi. Det er viktig å hindre at finnene bygger et nytt atomkraftverk, for å stanse atomindustriens frammarsj. Et nytt atomkraftverk i Finland vil bli brukt i Sovjet og Øst-Europa til å argumentere for å opprettholde deres meget risikofylte atomkraftverk, sier Fredrik Theisen i Naturvernforbundet.

Takk for støtten!

Trafikanten

- sett oss på prøve

TITANIA A/S
4380 HAUGE I DALANE

DYNO

KOLBOTN GRAFISK SERVICE

Sam Eydes v. 11

1412 Sofiemyr

Tlf: 80 87 80

LKAB møter 90-åra

KUNNSKAP – VILJE – TEKNIKK

LKAB Narvikforvaltningen
Boks 310
Havnegata 28
N-8501 Narvik

Telefon 082-41 020

GJØR ET MILJØVALG

- KrF vil gjøre det billigere å kjøpe bil, men dyrere å bruke bil. Slike avgifter må likevel ta hensyn til distriktene.
- Kollektivtrafikken må bli så god og billig at den kan konkurrere med bilen i de store byene.
- Bedrifter må betale miljøavgifter om de forurensar.
- Vi må bruke mest mulig av søppelet vårt om igjen.

KRISTELIG
FOLKEPARTI

DU KAN gjøre
noe med miljøet
STEM KRF
- miljøparti

HYDRO
GAS

Hydrogas a.s

Miljøkrim-samarbeid i Midt-Norge

Fem politimestere i Midt-Norge har tatt initiativet til å samordne de offentlige etaters innstats mot miljøkrim. – I dag jobber hver etat på sin kant, og dette er sløsing med ressurser. Vi innså at vi måtte gjøre noe før norsk natur var ødelagt, sier politimester Sverre Kirksæther.

ANDERS GJESVIK

Politimesterne så hvordan miljøkriminalitet førte til at naturen i deres distrikter ble ødelagt, uten at de hadde kapasitet til å følge opp alle sakene. De kunne ikke kontrollere alle tilfeller av ulovlig laksefiske, fangst av truede arter i fjellet og forurensning av vassdrag fra overgjødning.

– Vi måtte finne på noe, ellers ville vi en dag stå der med buksa nede og naturen rundt oss ødelagt, sier politimester Kirksæther ved Ut-Trøndelag politikkammer.

Politimesterne i Nord-Møre, Ut-Trøndelag, Namdal, Inn-Trøndelag og Trondheim så behovet for å samordne den innsatsen i naturoppsynet som blir gjort av mange forskjellige offentlige etater. Justisdepartementet bevilget fem førstebe-
tjentsstillinger øremerket miljøkrim, disse utgjør en prosjekt-

gruppe som skal finne modeller for samordningen.

– Utrolig sløsing

Kirksæther mener at det er nok øyne ute i naturen til å se lovbruddene, men at synet er for smalt.

– I dag går en fiskeoppsynsmann gjennom et område og kontrollerer at det ikke skjer ulovlig fiske. Rett bak ham kommer en jaktoppsynsmann og kontrollerer jakten og så videre. I ett tilfelle gikk sju forskjellige naturoppsynsmenn i samme område uten å vite om hverandre. Det er en utrolig sløsing med ressurser, sier Kirksæther.

Kirksæther er formann i styringsgruppa for prosjektet. I styringsgruppa sitter de fem politimesterne sammen med en representant for fylkesmenne-
nes miljøavdelinger og Direktoratet for miljøforvaltning. De siste skal bidra med den miljøfaglige kunnskapen.

– Men det er vi i politiet som skal lede og samordne virksomheten, det er vi som har

fullmakten til å etterforske lovbrudd. Men prosjektet er avhengig av et vidt samarbeid med miljømyndigheter, fjellstyrene samt Naturvernforbundet og andre miljøorganisasjoner, sier Kirksæther.

Urettferdig

Samarbeidet skal føre til at aksjonen på lovbrudd blir mer ensartet.

– I dag kan du slippe reaksjon for å ha blitt tatt for ulovlig fiske den ene dagen, for så å få en streng reaksjon for ulovlig jakt dagen etter. Vi ønsker å samordne reaksjonen på lovovertridelser, sier Kirksæther.

Prosjektet skal omfatte miljøkriminalitet i videst mulig betydning, alt fra tjuvfiske til omfattende forurensning. De fem nyanstatte førstebe-
tjentene i prosjektgruppa skal i løpet av 1992 utarbeide forskjellige modeller for samarbeidet mellom etatene. Trolig vil modellene omfatte at det blir en miljøkrim-ansvarlig ved hvert politikkammer.

EØS uten føre var

– EØS-avtalen fratar Norge muligheten til å føre en offensiv miljøpolitikk, mener Nei til EF som mandag offentliggjorde et hemmelig utkast til EØS-avtalen.

KJETIL
BRAGLI ALSTADHEIM

Handelsminister Eldrid Nordbø har tidligere hevdet at føre var-prinsippet er knesatt i EØS-avtalen. Hun har vist til en generell beskyttelsesklause i avtalen.

– Beskyttelsesklausulen skal først kunne settes inn krisesituasjoner. Den gir oss i beste fall en mulighet til å reparere de

verste miljøkonsekvensene som vi vil få på grunn av EØS-avtalen, men vi får ingen mulighet til å drive en offensiv miljøpolitikk, sier nestleder Eva Nordlund i Nei til EF.

En av artiklene i det 70 sider store avtaleutkastet inneholder noe som er tilnærmet et føre var-prinsipp. Nei til EF mener artikkelen langt fra er tilfredstillende, og viser til en artikkel om transport der EFTA-landene har forsøkt å få med en sterk

miljøformulering.

– EF har avvist denne formuleringen. I tillegg presser de Alpe-landene Sveits og Østerrike for å få dem til å gi opp miljørestriksjoner på tungtransporten. Dermed ser vi allerede nå at føre var ikke vil bli tatt hensyn til i EØS, mener Nordlund.

Nei til EF presiserer at det de har fått tak i er et utkast og at de ikke har hatt tilgang til de flere hundre sider annekse som hører til avtalen.

Takk for støtten!

Kongsberg
komm. elverk

FRIONOR

LANDBRUKS
SAMVIRKET

NATURPOST
P.B. 56 GREFSEN, 0409 OSLO 4
TELEFON 02-18 40 01

Tønsberg
Godslinjer

Statkraft

Når det gjelder vannkraft:

STENSLI
MEKANISKE VERKSTED A/S
Verksted og kontor: Bergermoen,
3520 Jevnaker
Telefon (063) 11 500

NORTON